

מאמרים ובלוגים // חיים של אבא

חיים של אבא
בלוג של אבא | ארז מיכאלי

חיים של אבא: מכונת הזמן

ארז מיכאלי טס לאוסטריה, מולדת הוואלס והשניצל, ומצא שם ילדים ממושמעים. מאוד. בין תהלוכה מסורתית לאחרת הוא הבין שלא כולם חייבים לעבוד בהייטק ולעשות טיול אחרי צבא, אפשר פשוט לרשת את המבשלה של אבא או לנהל את החווה של סבא

תגיות: חיים של אבא

ארז מיכאלי

יום שישי, 13 במאי 2016, 08:38

✉ [g+](#) [t](#) [f](#) שתף

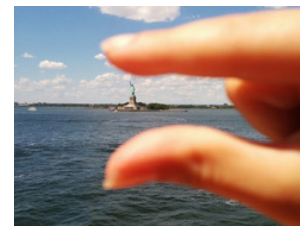

שבע מעלות זה מה שהחזאים מגדירים כהתחממות קלה אחרי שעוברים חורף בהרי האלפים (צילום: ארז מיכאלי)

בטור הקודם

חיים של אבא: על הגובה

← לכתבה

יום ראשון, שמונה בבוקר, שמיים מעוננים, שבע מעלות, טפטוף. 15 ילדות וילדים לבושים בגדים מסורתיים לבנים עומדים נרגשים בקור, מחכים לרגע הגדול שלהם. מסביבם בני המשפחה לבושים כמו החברים של רובין הוד. הרוח קצת מתגברת, הטפטוף הופך לגשם קל, וזה בדיוק הזמן לעשות אחרונה פנה ולקפל את העסק.

אבל פה אוסטריה, ולא ישראל. איש לא עשוי מסוכר, לא דוחים רק כי קצת לא נעים ובריאות הילדים תהיה בסדר גמור גם בעוד שעתיים, הרי שבע מעלות זה מה שהחזאים מגדירים כהתחממות קלה אחרי שעוברים חורף בהרי האלפים. פתאום מאי שם מגיחה תזמורת צבא האמת של הכפר סנט מרטין. לבושים בשמלות ובחליפות מסורתיות ירוקות, צועדים הנגנים לצלילי מארש, ואחריהם מגיח הכומר המקומי בגלימה לבנה. אלה ילדים וילדות שהגיעו לגיל 8 ועוברים טקס מעבר בכנסייה המקומית של הכפר, המונה 1,600 תושבים. התזמורת מנגנת, וכולם – ילדים ובני משפחותיהם – צועדים אחרי הכומר אל הכנסייה, כשגם ראש הכפר, חצוצרה בפיו, לוקח חלק בנגינה.

הצצנו לחיים אחרים של ילדים אחרים, כאלה שלא רק שונים מהילדים שלנו, הישראליים, אלא כנראה שונים גם מאלה שחיים בערים הגדולות באוסטריה. הלכנו אחריהם, עיתונאים מישראל שהגיעו לסיור בחבל זלצבורג, וצילמנו בהרגשה שגילינו שבת בג'ונגל שראוי לתעדו, שחשפנו סגנון חיים שהשתמר מאות שנים. ילדים מסורתיים.

הכפר סנט מרטין (צילום: ארז מיכאלי)

כן, גם אצלנו יש מסורת, ילדים יושבים בסדר פסח מאות בשנים למשל, אבל המסורת בכפרים של חבל זלצבורג שונה. זאת לא מסורת של חגים ומועדים, אלא מסורת כדרך חיים.

בישראל הכול קיצוני. או שאתה רואה גל אבנים מלפני 4,000 שנה שהיה פעם הפאב הקבוע של יהושע בן נון, או שאתה מוקף בבניינים שגינדי סיימו לבנות לפני שעה וחצי. מדינה תזזיתית שחגגה ממש עכשיו 68 שנות עצמאות, והמסורת המודרנית היחידה שהצליחה לייצר מסתכמת במנגל, פטיש פלסטיק ומבצע צבאי בכל שנתיים. התנאים הסביבתיים אצלנו מורכבים בהרבה מהדממה של האלפים.

אבל זה לא סוד שהילד הישראלי הטיפוסי שונה מהילד האוסטרי הטיפוסי. יום קודם היינו בחווה מרהיבה, אכלנו ארוחת בוקר מעולה בחדר סגור, כשמעבר למסדרון, בחדר סמוך, ישבו שלוש משפחות אוסטרות על ילדיהם לארוחת בוקר חגיגית. יום הולדת או יום נישואין, זה לא ממש שינה, בגרמנית כל החגיגות נשמעות ממילא אותו דבר, רק שאנחנו לא שמענו כלום. ביקום המקביל, נקרא לו ישראל, חדר כזה היה מייצר רעש בסדר גודל של רעש אדמה בינוני, ואחרי שעתיים היה צריך לרהט אותו מחדש. הילדים שלנו הם לא אינדיאנים, הם פשוט, ובכן, ישראלים.

אז לא הופתענו כשראינו ילדים אוסטרים יושבים בדממה, אוכלים בסכין ומזלג, לא רצים, לא משתוללים, לא צועקים, לא בוכים, לא רוטנים, לא מתלוננים. רק לועסים. וכנראה שגם נהנים. נדמה לי שהפרעות קשב, ריכוז והיפראקטיביות הן בכלל לא בעיה ביולוגית אלא תרבותית.

לא, זה לא נראה להם מגוחך (צילום: ארז מיכאלי)

הבגדים האלה שהם לבשו בטקס לא נראים להם מגוחכים, ולאורך כל הימים נתקלנו בלא מעט תושבים מקומיים לובשים את הבגדים המסורתיים ברחוב, בעבודה, בשעות הפנאי. מה שהדהים היא העובדה שאותם ילדים שראינו בטקס הם כנראה אותם ילדים מ-1916, ואותם ילדים מ-1816, ומ-1516 ומ-1316. האוסטרים שמרניים, אבל בכפרים שמחוץ לזלצבורג אפילו יותר. עדיין קיימת שם בועה שמילים כמו גלובליזציה, הגירה, מוביליות חברתית ומהפכת המידע לא מצליחות לנפץ.

באותו ערב נכנסו לבית שעומד על צלע הר מאז 1241. איזה מישהו מימי הביניים בנה שם בית, ומאז הוא

שם. וחיים בו. הכניסה אליו היא מסע בזמן. בתוך המבנה העתיק, יש כל מיני כוכים, מרתפים, מעברים סודיים וראשי איילים שתלויים על הקירות. ואז צץ לו ילד ממושקף בג'ינס.

עוד חוליה בשרשרת המשפחתית

הניגוד בין הילד לבית הוא מהמם, כי קשה להאמין שמישהו רואה במוזיאון הזה בית. על קיר ליד גרם המדרגות יש ראש כבש סקוטי ענק, ואחד משני המטבחים הוא המטבח המקורי של הבית, עם תנור לבנים שמוסק על ידי גזרי עץ. במשך 250 השנים (!) האחרונות הבית הזה עובר מדור לדור באותה משפחה, נדיר אפילו במושגים אוסטריים. והילד, סמל לחיים חדשים, חי בתוך העבר הזה שמקיף אותו מכל עבר.

זה מה שבאמת מעורר השתאות. הילד הזה כנראה יחיה בבית הזה, כפי שילדים קודמים לפניו לקחו את הלפיד והעבירו את כל חייהם באותו כפר, באותו בית, ופחות או יותר באותו משלח יד. והוא לא שונה בהרבה מבחינה זו משאר ילדי הסביבה.

זה לא נדיר בסנט מרטין ובכפרים הסמוכים לו שבחבל זלצבורג. ביקרנו בבית מלון מהמאה ה-16 ששייך לאותה משפחה, ובכל דור ודור קם ילד שהיה מוכן לשאת בנטל ולהוסיף עוד חוליה לשרשרת המשפחתית שמרכיבה את הכפר הזה ודומיו. וזה מרשים. ושונה ממה שאנחנו מכירים בישראל.

מסורת של אלפי שנים (צילום: ארז מיכאלי)

אצלנו, והדברים לא נכתבים בשיפוטיות של טוב ורע, כי יש נסיבות ויש סביבה ויש תרבות שונה, ילדים הממשיכים במקצוע של הוריהם מעבר לדור אחד נחשבים לשושלת. כור ההיתוך שלנו כה צעיר, שמסורת כמו באוסטריה היא משהו דמיוני.

אצלנו גם לא גרים באותו בית דור אחרי דור וילדים לא מוכנים לגדול, להתבגר, להזדקן ולהיקבר באותו קיבוץ או מושב, כי תמיד שם, במקום ההוא שהוא לא פה, נראה שטוב יותר ונכון יותר. בסנט מרטין כמעט כל מי שפגשנו הוא יליד המקום, ושורשיה של משפחתו לופתים את שורש הכפר כמה דורות אחורה.

הביטוי "מאב לבנו" עדיין מוחשי

יהיו שיראו בזה הקרבה. דחיקת המאוויים והשאיפות והסתפקות בקיים, במוכר, מקובעות שכופה עליך חיים מזן מסוים בלבד. אבל להם זה נראה טבעי ונכון. לא כולם חייבים לעבוד בהייטק ולעשות טיול אחרי צבא, אפשר פשוט לרשת את המבשלה של אבא או לנהל את החווה שהייתה של סבא.

אפשר לשער שבוינה, זלצבורג וביתר הערים יש מוביליות חברתית גדולה יותר וצעירים מפלסים דרך שונה מזו של הוריהם, אבל יפה לראות שיש עדיין מקומות שבהן הביטוי "מאב לבנו" עדיין מוחשי, ומגיע בצורת ילדים לבושים לבן בפתח של כנסייה ישנה כחלק מטקס עתיק.

הבית הזה כאן הוא מאז וכנראה לתמיד (צילום: ארז מיכאלי)

אנחנו תרבות שזזה כל הזמן ולא מוכנה לעמוד לרגע. הם תרבות שעומדת במקום ולא מוכנה לזוז לרגע. הם הוקסמו מהחדשנות הישראלית והשאיפה המתמדת לשנות ולפתח דברים חדשים, אני אהבתי את היכולת שלהם לקחת נשימה עמוקה מאוויר האלפים הצונן, להתמסר למה שזימן להם הגורל ללא חיבוטי נפש ארוכים, ולדעת, בלי משכנתה והלוואות, שהבית הזה כאן הוא מאז וכנראה לתמיד, ויש מה להעביר לילד, והכול נשאר במשפחה.

אמנם אירופה עברה תהפוכות והעתיד הוא עתיד, אך אם אצלנו הזמני הוא הקבוע, אז אצלם הקבוע הוא הקבוע. וכשבאים לכפר העתיק שלהם ממדינה צעירה כמו שלנו, רק 68 שנה, שמתגוררת בשכונה הכי קשה בעולם, ורואים ילדים שגרים בבית של סבא-רבא שלהם וממשיכים בעבודה של אבא שלהם, יש בהמשכיות הזאת ובקיבעון הזה משהו שאפשר לאחל גם לעצמנו.

**לכל הטורים של חיים של אבא
לפייסבוק של חיים של אבא
לטוויטר של ארז מיכאלי**

